

Any II

Barcelona 20 de Mars de 1881

Núm. 26

PREUS DE SUSCRIPCIÓ					Se publica 'ls días 10, 20 y 30 de cada mes		PREUS DE SUSCRIPCIÓ PAGANT EN OR	
	ANY	SEMESTRE	TRIMESTRE	MES			ANY	SEMESTRE
Espanya	60 rals	32 rals	18 rals	6 rals			Cuba y Puerto-Rico	5 pesos forts
Països de l' Unió Postal	76 "	40 "	"	"			Filipinas, Méjich y Riu de la Plata	6 " 3 pesos forts

No's servirà cap suscripció que no's pagui per endavant

DIRECTOR - PROPIETARI
CARLOS SANPONS Y CARBÓ
UNIÓ, 28
BARCELONA

Y en los altres països, los preus d' Espanya y ademés lo franqueig

SUMARI

TEXT. — CRÒNICA GENERAL, per Ramon E. Bassecada. — NOSTRES GRABATS, per Eduard Támaro. — CARTAS CONFIDENCIALS. Esbós d' una novel·la (continuació), per Francesch de Boter. — EN LO NAIXEMENT D' UNA NENA (poesia), per Vicens Piera Tossetti. — CONGRÉS CATALÀ DE JURISCONSULTS, (continuació), per S. Ribot. — RENY (poesia), per Pau Bertran y Bros. — SAN CUGAT DEL VALLÈS, per L. Mercader. — TEATRES, per F. M. — LLIBRES REBUTS. — BELLAS ARTS, per Frederich Prado.

GRABATS. — ALEXANDRE II, EMPERADOR DE RUSSIA. — ATMELLERS FLORIS. — PRIMERA SESIÓ DEL CONGRÉS CATALÀ DE JURISCONSULTS. — ANSIOSA ESPERA.

CRÒNICA GENERAL

A les deu del demiatí del 14, y trovantnos en la redacció d' un dels periódichs politichs que á Barcelona s' publican, nos enteravam del contingut del telegrama en que s' donava compte del alevós assassinat portat á cap en la persona de S. M. imperial l' Emperador de totes las Russias.

A la fi aquest ilustre príncep sucumbia á las horribles maquinacions que ja feya m'lt temps venia preparant en contra d' ell lo partit nihilista; aixis nos ho ve á confirmar la proclama que l' comité executiu revolucionari ha enyiat á tots los periódichs de Sant Petersburg, document que bé pot dirse en bona fe qu' es l' hipérbole de l' audacia y del cinisme, ja que en ell, y entre altres cosas de molt apetitoso lectura, se fa á saber «que després de dos anys d' esforços y grans sacrificis s' ha consumat per fi un acte llibertador.» A més aconsella ab un to bastant imperiós al príncep hereu, qu' ha succehit en lo trono, á Alexandre II, que no segueix l' exemple de son pare, que no siga un tirà; demana á tots los afiliats que coadijuen ab lo comité si es qu' arriba l' hora de lluitar contra l' nou. Czar, y 's consigna qu' Alexandre II ha sucumbit en

ALEXANDRE II, EMPERADOR DE RUSSIA
Assassinat lo 13 del corrent en Sant Petersburg

cumpliment d' un fallo suprem dictat lo dia 7 de Mars de 1879.

No es aquesta la primera vegada qu' ab la paraula llibertat se preten excusar los crims més horrorosos; la mateixa va servir als assassins de Cesar pera privar á sa patria d' aquest ilustre patrici, y sempre 'ls resultats han sigut idèntichs; á unes tiranies n' han succehit d' altras casi sempre més repugnats que la que s' ha volgut destruir ab lo veneno y lo punyal. L' historia mateixa sembla demostrar que may un bon èxit corona 'ls esforços de qui 's val de semblants medis.

Nosaltres que creymen senzillament que l' per alguns ponderat sacrifici de Brutus y Cassius fou, y no més, un acte deplorable d' enagenació mental d' aquells integerrims varons, no pòdém admetre com á necessitat política l' crim en qualsevolga de las seves manifestacions; pera nosaltres la causa qu' ha de fier lo seu triomfo al èxit d' un vulgar assassinat ja de sobras judicada.

Potser ningú com nosaltres conserva tan viu lo recort d' aquella severissima repressió de l' insurrecció de Polonia, consumada per la mà de ferro d' Alexandre II; aquellas jornades d' extermí y de persecució, en las quals sucumbi lo millor de la noblesa, del clero y de la joventut d' aquella infortunada nació; més ab tot y això ¿per qué no hem de dirlo? lo crim de Sant Petersburg, despertá en nostre cor tots los sentiments d' odi y vilipendi pera 'ls miserables assassins qu' en un instant varen abatrer l' augusta majestat del poderós autòcrata. No hem d' olvidar may qu' Alexandre II donà'l cop més terrible contra'l poder feudal qu' en son imperi s' alsava també imponent y sobergós; ell fou l' autor d' aquell célebre decret que donà la llibertat á innumerables esclaus convertits en miserable comers y objecte d' especulació per

part dels senyors inhumans; ell fou qui propagà l' instrucció per tot l' imperi, creant universitats y escolas especials, y l' que construï la vasta red de ferrocarrils ab los quals se pot avuy penetrar fins en los rincóns més ignorants de Russia y que influïren per molt en l' estat d' avansament en que avuy se troba.

Per això, encara que poguessem prescindir un instant del sentiment de l' honrada, hauriam d' abominar als qu' acaban de portar a cap un crim tan horrorós. Y més se despertan en nosaltres aquests sentiments al considerar l' agonía lenta qu' ha vingut sofrint l' emperador ja feya una pila d' anys; las societats secretas venian desde molt temps conspirant contra la vida d' Alexandre II; així qu' anavan fracassant los atentats se n' organisaven d' altres ab una constància que certament mereixia millor causa; si 'ls primers demostravan una audàcia a tota prova, los que s' portaren a cap en los últims anys de la vida del emperador acusavan un regular caudal de coneixements y perspicacia que feya senyalar a sos autors entre les classes més distingidas. Y ab los atentats coincidien la publicació de pasquins y anònims que contenian las més terribles amenàssas y que s' feyan arribar, sens que ningú pogués contenirho, fins a la mateixa cambra imperial. Figúrinse nostres lectors l' efecte que tots aquests aconteixements debian produhir en l' esperit ja de si melancòlic del soberà, quan ab tot y tenir mortalment malalta a sa virtuosa muller no s' determinà a anarla a visitar a Cannes ahont aquella s' trobava, ni fins quan los síntoms de la malaia de la Czarina feyan pronosticar una terminació fúesta per un plasso ben perentori. Y ben segur que en la precipitada mort d' aquesta il·lustre príncipesa, hi tingué també y no poca part, aquest estat de suprema angústia en que debia viure per efecte de l' incansable y horrible activitat del partit nihilista. Una altra víctima sacrificada a las exigències de la mal anomenada rahó d' estat!

Lo nou emperador Alexandre III ha sigut ja reconegut per l' eczercit y 'ls grans dignitaris, y en una proclama qu' ha dirigit al seu súbdits se proposa seguir fidelment las tradicions del regnat de son pare. Segons diuen, té una voluntat de ferro y una constància inacabable pera l' treball, ab lo qual fa recordar a son avi l' emperador Nicolau. Sas aficions belicosas quedaren ben demostradas en la última guerra entre Russia y Turquia, en la qual va portarse admirablement; Deu vulga que no tinguem d' apreciarlas més endavant ja que es conegeuda de tothom la poca voluntat que fins ara s' han dut ab lo príncep hereu d' Alemanya.

**

Y parlant de majestats caigudas, també hem de dir quatre paraules respecte a la destitució de la majoria dels regidors de nostre Ajuntament Excellentíssim, portada a efecte en virtut d' una ordre expedida pel senyor Gobernador de la província. Ab tot y que no es la primera vegada, ni molt menos, que 'ls ajuntaments d' elecció popular son substituïts per altres nombrats gubernativament, fou comentada vivament la destitució de nostra corporació; y certament que l' assumptu s' hi prestava d' una manera admirable, donats los termes en que venia concebuda l' ordre de destitució. En efecte, no era aquesta una destitució corporativa, com podríam anomenarla, que comprengués per igual a tots los individus del Ajuntament, sino que s' feya una tria entre 'ls regidors del cos municipal; a una part dels mateixos se 'ls explolia de la representació que fins llavors havien exercit; los restants quedaven formant part de la nova corporació. Vejas, donchs, si pot concebirse una órdre més depressiva per part dels que la motivaven, y tant més quan los senyors regidors mantinguts en sos càrrecs demostravan no estar gayre satisfets de la companyia dels destituïts, puig que no s' apressuren a formular sas dimissions ab l' urgència que la dignitat ofesa hauria reclamat.

Per altra part es precis confessar que la gestió del passat ajuntament no fou de las més afortunades; en ell los conflictes se succeïen los uns als altres, y cada dia s' anavan descubrint irregularitats noves, com ara acostumem a dir, per bon nom, en la terminologia moderna. Y no era precis recorrer als diaris sistemàticament oposicionistas pera enterirnos de quant passava en tan agitada corporació sino que moltes vegadas los mateixos regidors s' encarregavan de posarnos al corrent de més de quatre coses que l' pudor aconsellava no s' fessen trascendir al públic, llansantse en cara mutuament lo que no podia menos de redundar en descrédit de tots.

Res té d' estrany que 'ls nous regidors procedeixin en sa totalitat del partit constitucional, donat l' actual ordre de coses; això no ha de ser obstacle pera que en lo desempenyo de sos càrrecs tinguin present que forman part d' una corporació eminentment administrativa, ahont poch importa que sos individuos s' anomenin blançs o negres, madurs o liberals. Lo senyor Rius y

Taulet, president de la nova corporació, passa a desempenyar l' Arcàdia en circumstàncies com millors casi no poden desitjarse, si es que està disposat, com ho creiem nosaltres fermament, a servir los verdaders interessos de nostra ciutat, desitjosa, era com may, de que se l' administre ab lo decoro que sa creixent importància ve reclamant.

**

Lo capitá Boyton, aquell célebre nadador conegut de tot lo mon y que temps passat visità a Barcelona, sembla qu' ha sigut una de las víctimas de la guerra del Pacífich, guerra que definitivament no s' pot donar per acabada, ab tot y la presa de Lima, portada a cap per los xilens després d' un horrorós combat en que s' contaven per milers las perdudes per abduïts parts.

Sembra qu' a últims de la passada tardor l' atrevit nageant firmà un contracte ab lo govern del Perú, per lo qual quedava encarregat del servei de torpedos en cambi d' una magnifica gratificació. Las últimas notícies de Boyton portan la fetxa de Nadal del any passat; en sa última carta, dirigida a un amic de Filadelfia, l' ardit capitá enviajava lo seu testament, manifestant que l' exèrcit de Xile avansava rápidament, y que l' cor li deya qu' aquella guerra havia de portarlo a una fatal terminació.

De tot cor desitjariam que tan tristes pressentiments no s' haguessin realisat, ja que en lo curt temps que l' capitá Boyton permanesqué a Barcelona nos conquistà ab l' hidalgua y nobesa de son caràcter y ab la relació de sus maravillosas aventuras, qu' escoltarem de boca del mateix Boyton.

Res tindria d' estrany que quan menos nos ho pensesem l' audàs capitá dongués manifestacions de sa existència, després d' haber portat a cap una d' aquellas inverossímils aventuras a que tan acostumats nos té, y que forman las delícias de sos entusiastas admiradors després de ser reproduïdes en tots los diaris del mon.

**

La guerra entre Grecia y Turquia es imminent a pesar dels esforços que la diplomacia europea posa en joch pera conjurarla. Y tan convensuts n' estan los governs d' aquestas dues nacions, qu' estan preparant sos armaments, a tota pressa com si ja no vejessen segura l' hora de rompre las hostilitats. Y encare, si tinguessem la sort de que la guerra quedés localizada entre las dues nacions beligerants ben cert que'n podriam estar contents; mes creyem difícil qu' aixís resulte, al cap y al fi, després de las gens disimuladas simpatías que l' govern de Fransa ha manifestat pera 'ls grechs, simpatías que ja comensan a traduirse en fets ostensibles ja que l' ministeri francés no ha pogut negar en la càmara de representants, que dels arsenals de Fransa havian sortit armas y municions destinades al exèrcit del rey Jordi.

L' entusiasmisme helénich sobreix per totas parts, y no es estrany, perque s' tracta de consolidar l' obra de l' independència pàtria, que tan heròicament sabren conquistar 'ls grechs a principis d' aquest sìgle, y per la qual va lluytar ab una virilitat y ènergia digne dels temps antichs aquell geni colossal que la història coneix ab lo nom de Lord Byron.

Y a propòsit d' aquesta guerra, llegim en un diari extranger qu' un acaudalat banquer d' Atenas ha depositat la suma de 20,000 duros que serà entregada al primer fill de Grecia qu' aplique un bon torpedo a un barco de la marina de guerra turca al declarar-se la guerra entre las dues nacions.

**

Lo següent cas succehit en Richmond es un argument més en favor de la llibertat de professions.

Hi havia en dita ciutat un judeu qu' un dia sorprendé un xicot negre en l' acte de robarli 'ls diners del calaix; lo judeu li disparà un tiro que l' tocà del peu, y l' entregà a la policia, la qual va conduirlo al hospital pera atendrer a la curació de la ferida. Lo negre sortí del hospital ab un peu paralitzat, per lo qual se veié obligat a vendre fruytas y lleminaduras a fi d' atendrer a la seva subsistència.

Cansat de coixear, un dia s' proposa amputarse l' peu que tan inútil li era, y passant del dit al fet procedeix ell mateix a l' operació ab un mal trempa-plomas y unas estisoras pitjors. Quan hi acudiren los vehins lo trobaren completament desmayat, ab lo peu completement després y la cama embolicada ab uns draps que bé o mal desempenyaven lo paper d' apòsit. Però lo estrany del cas es que l' negret va millorar y que prompte tornarà a dedicarse a son comers habitual.

RAMON E. BASSEGODA.

NOSTRES GRABATS

ALEXANDRE II, EMPERADOR DE RUSSIA

Això desventurat emperador Alexandre II de Russia fill de Nicolau I, nasqué als 29 d' Abril del any 1818, fou declarat major de edat als 16 anys i incorporat al exèrcit.

Investit ab lo títol de Canciller de l' Universitat de Finlandia, cuidà ab asiduitat del desenvolupament de las escoles; s' casà en 1841 ab la príncesa Maximiliana y per la mort de son pare fou coronat emperador als 2 de Mars de 1855.

Procurà Alexandre II consolidar la pau després de acabada la terrible guerra d' Orient que provocà son pare; y l' obra que més honra son regnat ha sigut la emancipació dels siervos decretada als 19 de Febrer de 1861 (3 de Mars), ab lo que creá uns set milions de petits propietaris.

Se manté neutral en la gran guerra entre França y Austria, reconegué l' independència d' Italia en 1862, y continuada la tasca seguida per la política russa de debilitar la Turquia, en 1868 inicià las Conferencies diplomàtiques.

En la guerra entre França y Alemanya se manifestà també neutral ab tot y las simpatias que conservaba envers l' emperador Guillerm, y declarada la guerra entre Russia y Turquia en 1877, quedà anonat lo poder de l' imperi otomà.

Durant lo regnat d' Alexandre II, han sigut fomentats en gran manera tots los rams de l' administració pública en Russia, s' ha difundit l' educació, mes al mateix temps han guanyat també molts proselits las tendències socialistes.

Això ha donat lloc a la prepotència dels nihilistes y altres revolucionaris; y després d' haverse salvat de la pistola de Berezowski y de Karakosoff, dels cinch tiros de rewolver de Solowieff, de la explosió del menjador del palau d' hivern, y últimament de la tentativa de descarrilament d' Hartmann, ha sigut assassinat en Sant Petersburg lo 13 del corrent a dos quarts de dues de la tarde. En dita hora tornava de la revista y de visitar a la Gran duquesa Catarina, quan al pasar prop del canal de Catarina a lo llarg del parch del palau Miquel, de retorn al palau d' Ivern, estallà una bomba que desfossà lo cotxe, deixant illes a l' Emperador; aquest baixà del carruatje y llavoras fou llençada una segona bomba que li destrossà las camas, lo ferí en lo ventre y trasportat a dit palau morí poc després.

ATMETILLERS FLORITS

Aquest bonich quadro de Muriel te tota la galanura de la fresca y riallera naturalesa al esclarir la primavera sus primeras flors.

Son anyalment aquestas las del atmetller que es aquellas flors blancas llegerament matisadas de rosa que despuntan en los verdejants brots; mes sapigut es, que prematuras respecte a l' estació, lo més débil vendaval las arrebassa y casi juntan las horas de sa florida y de sa mort.

D' aquí l' inspirat poeta don Francisco Martínez de la Rosa prengué motiu pera dir en sa oda a l' esperança:

Flors d' atmetller
Que per naixer dejorn
Moriren prest.

CONGRÉS CATALÀ DE JURISCONSULTS

PRIMERA SESSIÓ

EN LO PARANINF DE L' UNIVERSITAT LITERARIA
DE BARCELONA

La detinguda y desapasionada reseña del Congrés catalán de jurisconsults que vé continuarse en las columnas de LA IL·LUSTRACIÓ CATALANA, será prou pera donar a nostres lectors una idea tan completa com no s' ha escrit fins are de l' importància de dit Congrés y de la manera com ha sigut conduïda la materia de que debia ocupar-se.

Volent ademés, que d' una manera gràfica quedés un recort de tals sessions, ha sigut encarregat lo grabat original que acompaña aquest número, notable quadro que per rahó de la recomanada perfecció del traball y per haberse trobat malalt lo dibuixant, no havém presentat avans com desitjavam.

En totas las sessions del Congrés l' assistència de representants y d' auditori fou numerosa, segons ne dona idea nostre grabat y l' única modificació experimentada pel gran saló ó paraninf de l' Universitat, fou la colació dels candelabros de gas, no fixos sino amovibles y la distribució dels bancs dels representants.

Adelantada ja, y completa a primera vista l' ornamentació del gran saló, oferia aquest un magnific y severissim aspecte. La nova Universitat començada en 1863, als 22 d' Octubre, segons los plans de l' ar-

quitecte don Elias Rogent; fou concebuda ab l' idea de alsar un edifici monumental digne de nostres temps y de Barcelona, essent l' estil adoptat segons diu son autor, lo romà-bisanti, traducció libre dels monuments civils espanyols de l' Edat Mitjana.

En lo gran saló de graus ó paraninf, no s' olvidá lo trassat general de dit estil, més com la decoració debia esser més rica y ostentosa, s' adoptá la prolixa ornametació de l' estil mudejar, la que no sols per ella sola debia produhir un magnífich aspecte, sino que debian realisarla la pulcritut y profusió de sos arabeschs, la vivesa y diversitat dels tons de sa policromía, la preciositat de sos capitells de marbre blanch y columnas de foscos jaspis y l' or de sos blascons y de las motlluras y florones de l' artessonat.

En las parts altas y laterals del saló corra la galería cintrada coberta ab ben entesas vidrieras de colors, de tons suavisats, surtidas de la fàbrica de don Eudalt R. Amigó; voltan lo saló en sa part més alta los daurats Victors Universitaris á que correspondrán los noms del mestres espanyols més distingits en las ciencias y arts. Adornan lo fris de tot lo saló llegendas alusivas á las diversas Facultats, essentho á la de Jurisprudencia la que s' llegeix en lo centro y diu: «Justitiam colimus et »boni et recti notitiam profitemur» y devall dels finestralts una sèrie de medallons circulars, contindrán los retratos de diferents grans homes ilustres per sa sàviesa.

Los grans plafons de las parets laterals ahont destan las tribunas académicas, y lo plafó central que conté lo baldaquí de la Presidencia; ostentarán grans quadros alusius en los laterals á las diferents èpoques de l' Espanya goda, àrabe, de la reconquesta en Castella, y en Aragó, del Renaixement y dels albors del moviment modern; quals assumptos madurament escollits han sigut ja publicats iniciantse lo concurs pera sa realisació. En los quatre ànguls del saló figuraran altres tants quadros representatius de las virtuts cardinals y en la testera dintre de tres medallons, los retratos de doña Isabel II, en lo centre entre don Alfons V d' Aragó y don Carlos I d' Espanya, senyalan las tres èpoques de la fundació de l' Universitat, de son major esplendor y de la creacció del nou edifici monumental.

En la coronisa del baldaquí l' antiga insignia del saber y d' aquesta Universitat lo Sol, brilla entre la divisa «Perfundet omnia luce» y entre dos grans grups ornamentals que figuraran l' un las ciencias morals, socials y bellas arts y l' altre las ciencias físicas y naturals y las arts industrials; descollarà lo retrato del Gefe de l' Estat, avuy don Alfons XII (Q. D. G.)

Somerenament havém procurat donar una idea de l' aspecte que tindrà una volta completat nostre ostentós Paraninf Universitari, pavimentat ab rajola de mosaïch, enriquit ab las severas cadiras de noguera y embellutadas, pel Claustre de Catedràtics, realsat ab la gran tribuna de l' atrí y ricament sagellat ab la gran portada de jaspí ab dues columnas, figurant ab acert en sas repisas las figures d' un antich estudiant y un catedràtic; y si are es ja agradable l' aspecte d' aquest saló segons poden veurer nostres lectors, es gran llàstima que molts de sos adornos, deixada l' antiga costum de valders únicament de la pedra, noguera y altres durables materials, sian traballats ab materias molt més fragils y malejables.

ANSIOSA ESPERA

La correcta figura que reproduhim, acabat tipo del traço y costums de la societat contemporànea, es notable per la perfecte expressió pictòrica ab sencills medis d' execució.

Sempre un assumpt d' una sola figura serà per un pintor una dificultad notable, puig no disposa dels diferents recursos de l' escultor pera imprimir á sa obra aquell sello singular de veritat y vida; més en la composició que reproduhim, tots aquests inconvenients estan vensuts y essent simpàtic lo conjunt de l' esbelta y aristocràtica figura, se traslluix dignament en sa sencilla actitud y discreta expressió, l'estat propi d' una ja llarga y ansiosa espera.

EDUARD TÁMARO.

CARTAS CONFIDENCIALS

ESBÓS D' UNA NOVELA

(Continuació)

Barcelona 27 Agost de 187...

GRACIAS te dono per la teva carta dictada sens dupte per la més bona intenció. Los teus consells son atinadissims y tal vegada la major part d' ells de conformitat, precisament, ab los meus, més al ferme jo mateix lo pro y contra de lo qu' ha passat, m' hi dono una solució totalment distinta. Tú creus que l' meu llenguatje fou atrevit y fortament accentuat d' una

manera improcedent, jo també ho crech, avuy que reflexiono; no allavors que 'm sortia natural y espontàneamente, pero las nostres deduccions son distintas. Tu 'm dius que després de la conversa que tingui ab l' Isabel, ha d' haver acabat tot y que la nostra intimitat es impossible. No ho espero jo aixís, ni tindria forsa pera resistir tal pensament, si ho cregués. Estich conveniu de que l' talent d' Isabel se fará càrrec del motiu que m' induí, tal vegada, á faltarli, quan la passió y la febre estavan en mi exacerbadas potser per rahons, no del tot prudents, que ella 'm donava. En primer lloc—m' atreviré á dirlo?—á las donas no 'ls hi desagrada may inspirar una passió, per més que devagadas no la acceptin. Y ademés perquè 'm retreya son marit, es á dir l' home que m' allunya d' ella y qu' es lo primer impossible á mon amor? perquè 'm parlava de sus fillas, fruyt d' un amor antagonista al meu? No era natural que m' exesperés y que fos mon llenguatje més viròlent, potser, de lo qu' hauria desitjat després? En fi crech que l' Isabel sabrà comprender qu' en aquells moments jo no tenia un absolut domini sobre mi mateix, y que al cap devall, no vaig fer més qu' expressar, qui sap si ab un xich massa de vehemència, ma passió. Després ab la resolució del metje que recepta lo que no ha de pendre, 'm dius que no hi pensi més, com si fos tan fácil de deturar los mohiments del cor com los del rellotje que dus á la butxaca! No amich meu, no; jo l' estimo y pensar que 'm tinch de separar d' ella aixís, es un impossible. Detura, si pots, la forsa d' un volant llençat á tota màquina, l' huracá qu' esbessa 'ls arbres, lo torrent que tot ho arrossega, la forsa vivificadora del sol y l' ideya del dolor quan lo sufreixis, y conseguit tot aixó, á las horas compendràs l' enorme dificultat qu' hi ha en deturar la forsa de la passió quan t' aufega, invadint lo cor y l' pensament.

Tu no saps lo qu' es la forsa del pensament en tota s' avassalladora ficsesa! Ell no es en tú, no 'n tens consciència, y voltant y volejant pe l' mon inmens de l' ideya se l' filtra de primer poquet y mansament y 'l veus lluny, lluny, fluctuar com las arestas indeterminadas de 'ls objectes que s' confonen á la llum crepuscular incerta, y condormit, á sus febles insistencies vols coordinar las ideyas què se té escapen tornant sempre á la mateixa; després ja més tangible, lo veus segons ton desitjo y l' cobejas y refás á ton gust emmontllantlo en ta ilusió, retallant ó eliminant alló que no t' convé y asaborint sa voluptuosa consistència, y á la fi potent y avassallador te domina, t' atrau, t' aixafa ab son poder irresistible y ab la llògica clara, precisa de las rahons qu' oposa á los desitjos, y encantit al poder de sa forsa, t' espantas y engunias del vol de sos impossibles y t' revolcas desesperat en lo llit punxós de sa irrealisació. Y no per aixó t' deixa, sino que al contrari, quan tú més lluny lo vols, més se t' encarna y recaragola en ton sér, t' estreny, t' oprimeix, tú vols enratiar-lo, portas ab esfors ideyas novas, imatges distintas á ton cervell, més tot seguit unas y altres se desfan, se confonen y 's perdan dins del pensament que no t' deixa, fins qu' á l' últim cansat de torturarte t' abandona, defallit, cobart, sens esma, y encar llavoras l' ideya no absolutament se desvaneix, sino que veus flamejar incerta sa esencia pe l' cervell, nodrinte d' una amargura inconscient com l' adoloriment del cos tot just fugit lo dolor que l' llatzerava.

Ara ja saps quan impossible 'm seria deixar ma passió: permetme més be que com á consol t' escriga parlanter sempre. Deixam desahogar en ta amistat.

Desde l' dia fatal en que vaig dirli mon estat, desde la desastrosa conversa de la carta anterior, no la he vista més. Devadas ha sigut que rondejés tot lo dia l' carrer de casa seva; no ha sortit en lloc. Ni ménos va á missa. Jo crech qu' ho fá pera no veurem y aixó 'm dona gran pena. Jo voldria no anarhi, més sens adonarmen hi vaig. En casa estich intranquil, las horas se m fan llargues y pera que sigan més tristes, invadeixen mon cap ideyas y pensaments tenebrosos d' horripilant insistència ó geladora vaguetat. Pera mí, passeigs y diversions son avuy enutjos y monòtons—ella no hi es y veure á tanta gent alegre 'm mortifica.—Los llibres que sempre havian sigut mon consol, se m fan pesats, y res hi ha que distregà mon pensament d' estar sempre fisca en ella. ¿Qué te donchs d' estrany qu' sempre cap allí convergeix mos passos? Sens adonarmen m' hi trobo.

Ahir mentres hi era entrà l' criat de casa seva ab una ampolla y un paper, que creguí una recepta y una medicina y yet' aqui un nou pensament que 'm desespera. ¿Si será ella la malalta?..? Si será alguna de las nenes?..? No crech pas que siga son marit.

Per alló que diuhen—y jo no crech—de que l' cor ho diu, tinch l' esperança de que serà una lleugera indisposició d' una de las nenes. No puch creurer que siga ella: lo cor s' hi rebela.

Si estés malalta, jo 'm afiguraria tenirne la culpa per causa de la conversa passada y no podrà perdonarme ser motiu de sa malaltia. Comprendch que l' emoció havia de ser forta. May l' havia vista ni tan exaltada, ni

tan enèrgica. Crech que las paraules que 'm diigué, que de primer las sentia sols d' una manera confosa, després de passada ma turbulenta agitació se 'm han quedat ficsas en l' enteniment com si fossen grabadas ab un ferro vermell de foch y m' oprimeixen lo cor ab un pes terrible. May mes me 'n oblidaré per anys que visca. Estan devant de mon pensament com la taca que queda en la retina després de mirar al sol.

Estich tan intranquil fins á saber qui es lo malalt de casa seva.

Cercó un medi y no 'l trobo pera poder averiguar lo que desitjo. Tots los criats me coneixen y 'm temo que no contestarán si 'ls hi preguntó y ademés tinch por de compromètrela. No sé com ferm' ho.—Albert.

Barcelona 30 d' Agost de 187...

Es cert, ben cert que l' cor es un embuster y que s' entretent en enganyarnos: la malalta es ella. Ho está desde l' dimars passat—lo dia en que 'ns varem veure.

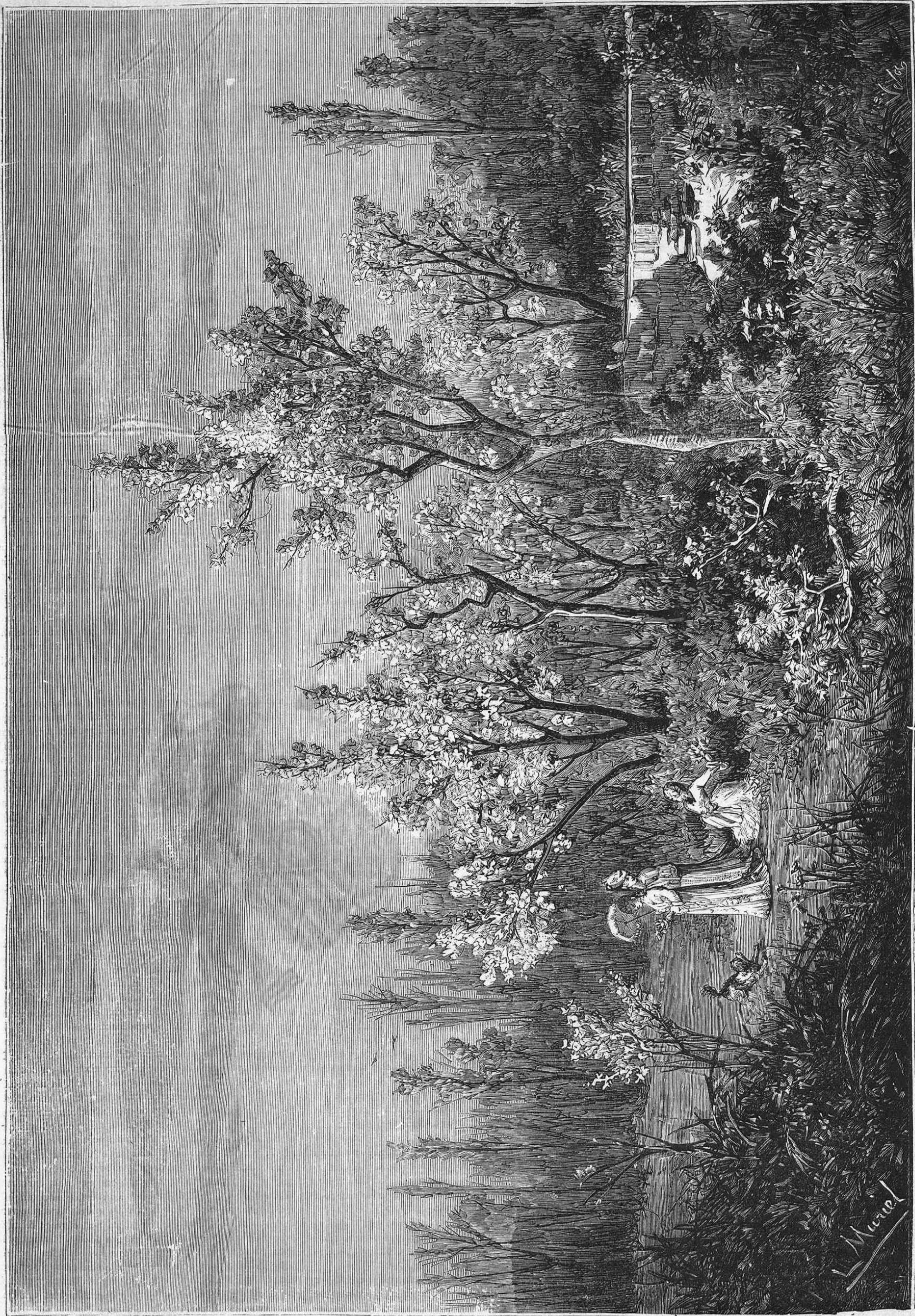
Diu que la tarde del dimars tingué que ficarse al llit á causa d' una gran febre, mal de cap y postació. De primer lo metje creya que fóra una insignificant indisposició á causa d' haverse mullat; mes ahir se presentaren síntomas inequivocables de la verola, qu' avuy se ha desenrotllat terrible y amenassadora.

Lo meu estat no te 'l puch descriure. Jo, no mes que jo 'n tinch la culpa y l' imatge del remordiment se 'm presenta ferrenya y descarnada, sens deixar-me un moment de repòs. Jo que donaria ma sanch per ella, per un sol mohiment de sos ulls, soch la causa única de la horrorosa malaltia que l' affligeix, que pot ser li lleva la vida y sens cap mena de duple sas gràcies y la brillantor de sa juventut.

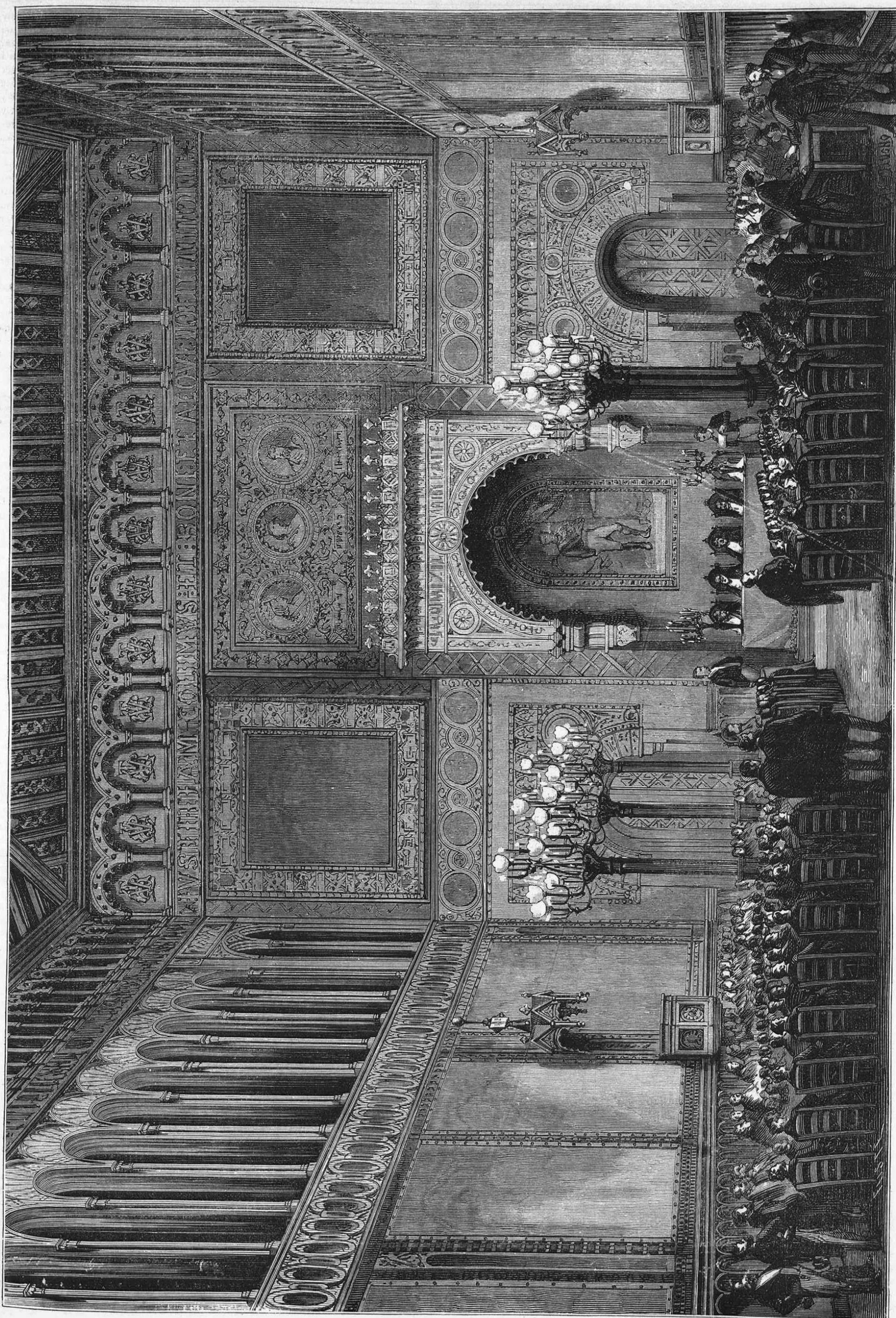
Jo que 'm creya que l' últim extrem del dolor era veurem desdenyat! Res me faria de soportar la presència del senyor Muns amanyagantla, ab tal de que mon sacrifici pogués restablirla. Si no l' has espermat, tú no saps, no pots comprender tot l' horror d' un mal causat per tú al qui no t' es dable portar remey: es un suplici terrible sense nom, es un pes immens que 't oprimeix sens acabar d' aufegarte, es l' espasa de Damocles. Pensar que sé que sofreix y que no puch durli mon interès y mos cuidados! Jo veig desd' aquí estant á son marit, temerós d' encomanarse la malaltia, tot just treyent lo cap d' entant en tant en la seva alcoba y preguntar ab frases formularias per son estat, quan són deber seria vetllar al costat seu procurant ab afany de trobar medis pera minvar sos sofriments y son dolor. Perquè es ell qui hi te dret y no jo? jo que no la deixarà nit ni dia preveient sas necessitats de moment y distreyent la vivesa de son neguit. Mans mercenàries han de cuidarla, y potser ara aquella testa per mi tant estimada, penja pel costat del coixí anguniosa, sense que hi hage una ma carinyosa què li recoltzi, procurant satisfer aquestas petitas comoditats que l' seu defalliment no li deixa acomodar per si mateixa. Potser una mosca fatigosa 's passeja ara mateix per son front y 'ls que la voltan ho veuen y no se 'n adónan! Potser sos llavis sechs reclaman una beguda refrigerant que no demana en la peresa de son abatiment, y ningú 's fissa en lo mohiment anguniós de sos llavis; única manifestació que de son malestar donan sas forses ancantidas per la febra. Potser son front perleja suor esguarrifosa de debilitat y febra y ningú li aixuga. Potser... qui ho sap ni que se me 'n dona á mí de son sofriment present! Se tan sols que sofreix y que jo no soch allí pera assistirla, per aconsolrla, pera partirllos son mal, ó quan menys pera encomenàrmel y morir tots dos; sé que quan sos ulls se giran pera demanar als que la rodejan simpatia pera son dolor, ha de trobar l' indiferència dels que la cuidan per un preu, mazegantla ab los mohiments bruscos y rutinaris del ofici, y sé en fi, qu' aquell que té més obligació d' assistirla 'n fuig cobart, egoista y esporigit, sent aixó segurament una no de les més petites penas que sofreix.

¡No se 'l que 'm passa! A voltas ja la veig morta, esgroguehida y freda damunt del túmbol. Pero no; la mort no pot apoderar-se aixís com aixís d' un cos tant bell y descompòndrel y endurser la vida. Ja no veuria més sa rutilant hermosura, pasmosa y enlluernadora, fent vibrar totas las còrdas de mon sér electrificat per una corrent invisible que ve d' ella á mí, pels efluvis que s' escampen de son sér y l' aire 'm porta. Si la mort vol algú, perquè té de ser ella? que se 'n enduga en bona hora tota la càfila de gent que pe l' meu costat pulula y que m' es indiferent, que m' empeny pels carrers y m' amohnina y 'm fastigueja ab conversas insustancials y estúpidas; que se 'n enduga vells malaltisos que verdaderament sufreixen la vida com una càrrega seixuga é insopportable, mes que la deixen á ella. Pera ella, la vida, avuy tot just comença, lo mon encar li es nou, no l' ha vist y es just que no se 'n vaja sense haverse profitat de la copa que vessa sos goigs y sas delícies; si algú ha de morir que morí son marit que es lo més vell que d' altre modo la mort seria injusta.

L' ideya de sa mort me té tant arrapat qu' estich ben

ATMETLLERS FLORITS

PRIMERA SESSIÓ DEL CONGRÈS CATALÀ DE JURISCONSULTS EN LO PARANINF DE L'UNIVERSITAT LITERÀRIA DE BARCELONA

cert que no tindria major dolor si la vejes realisada. Potser llavors l'entorpiment mateix produxit per sa forsa, trauiam la vivesa del pensament y atontit no se'm presentaria com ara ab sas formas més cruels y esgarrofoses.

Tal volta mon temor no's realisi—fasseho Deu—mes jo l'hauré sentit com si hagués estat vritat. Ja he sofert tot lo dolor de sa pérdua.

Planyme; planyme si't plau: jo 'm creya al veure mon amor desdenyat, coneixe tota la profunditat del dolor; empero n' hi ha d' altres que son més fondos. Aquell era l'sibaritisme del dolor, mes aquest es lo dolor sol, nú y ab tota sa cruhesa.—Albert.

FRANCESCH DE BOTER.

(S' acabará)

EN LO NAIXEMENT D' UNA NENA

¿Qué vens á buscá al mon, tendra coloma
Fugida del esbart del Rey del cel?

¿Qué trobarás aquí que no tinguesse
Allá al costat de Déu?

¿No sents anyorament de la gaubansa
Que 's respira en la gloria, arréu, arréu,
Ni trobas á faltarte aquí en la terra,
Las alas d'angelet?

¿A qué vingueres donchs, ignocenteta,
Fugint de las regions del goig etern,
Pera tastar lo cálser d' amargura
Que'l mon nos ofereix...?

Tal volta, futrant desde la gloria
Aquest granet de pols del cel suspés,
Vegeres la maror de dòls y llàgrimas
Que al home tenen prés;

Y, volent aixugarlas amorosa,
Baixáres al instant, á Déu dihent:
«—Allá m' espera'l mon... al mon me'n baixo
Que allá l' home sufreix;

Y aixís á aquella copa d' amargura,
Que dòls tanca no més, m' abocaré
Y aixís restarà seca ab més llestesa
Si ab ells la compartesch!—

Mas jay! que en va baixares, eixa copa
Que aixuta tú voldrias véurer prest,
L' omplena'l mon mateix que la rebuja,
L' omplena'l mon mateix;

Y ab ton esfors voldrás be prou vuydarla,
Y veurás ton esfors que's impotent,
Y portada del mon per las onades
Ja ho oblidarás prest;

Y 'l temps n' irá corrent, y quan ta fossa
Oberta'n sia ja, llavors potser
Veurás que dins la copa d' amargura
També hi has tirat fel...!

Ab tot, resta un consol, y es l' alegría
Que brollan'vuy dos cors, tot sentiment,
Dos cors que nuá un jorn també de joya
Lo dols llas d' Himeneu,

Dos cors fósos en un que débategan
Moguts per un impuls sempre'l mateix,
Dos cors que'n l' arbre sant de la familia
Contemplan lo rebrot d'un brançal més!

VICENS PIERA TOSSETTI.

CONGRÉS CATALÁ DE JURISCONSULTS

(Continuació)

SESSIÓ NOVENA. S' obrí á dos quarts de cinc de la tarda del dia 17 de Janer últim, baix la presidència de don Joseph Borrell y Montmany, y llegida pel secretari senyor Borrell y Soler l' acta de l'anterior, fou aprobada.

Entrantse á l' ordre del dia, lo senyor President manifestà, que en son concepte no era procedent la proposició de, no hi ha lloch á deliberar sobre la de fondo, per esser contraria á lo ja resolt pel Congrés al aprovar l' article 4^a de la proposició reglamentaria, tota vegada que en ell se consignava, que l' Congrés prenia en consideració la repetida proposició de fondo, á lo que lo senyor Coma oposà, que no considerava hagués sigut aquesta presa en consideració, perquè en lo citat article 4^a de la reglamentaria que invocabà la Presidència, lo verb estava en temps de subjuntiu y no de indicatiu y que ademés en la sessió última l' senyor Maluquer y Viladot havia ja parlat en contra d' ella; lo dit senyor Maluquer, feu present, que sols usá de la paraula per una qüestió d' ordre. Anyadi lo senyor Castellar, que encara que no procedís, seria convenient discutir-se, atés á que per la proposició de fondo s' anava contra la llei fundamental del Estat, contestà lo senyor Viñas que l' decoro del Congrés exigia qu' s' demostrés semblant afirmació, y essent acte seguit retirada per sos firmants dita proposició de no hi ha lloch á deliberar, quedà terminat aquest incident.

Obert lo debat sobre la esmentada proposició de fondo en la qual se consigna; que la codificació que's projecta no es possible en lo terreno jurídich, y seria perjudicial als illegítims interessos de Catalunya, portada á efecte en los termes en que la proposta lo R. D. de 2 de Febrer de 1880, que la legislació civil vigent en Catalunya, considerada en son conjunt, es necessaria al antich Principat, y per consegüent deu conservarse; que's dirigeixi á la comissió general de codificació una exposició acompañant las condicions de aquest acort y un resumen de la referida legislació civil, que's nombri una comisió pera la redacció de dits treballs, y que discutida y aprobada aquesta proposició, s' declarari terminada la tasca del Congrés. (Vegis lo núm. 19), se doná compte de una esmena firmada pels senyors Par, Maluquer (D. Eduart), Oliva, Monté, Jover y Romero en la que s' demanava, que l' Congrés acordés: «que es possible en lo terreno jurídich y convenient á Catalunya una codificació espanyola en la que's refundissen en bases comuns las institucions notoriamente anàlogas de las diverses legislacions vigents y s' conservesssen com apéndice á la mateixa, aquellas altres forals que la necessitat y 'ls bons principis de dret obliguessen á sa especial y ordenada compilació, que l' actual dret català havia de esser revisat ab tendència á dita codificació general y ab la mira de salvar aquelles institucions adecuadas als interessos y al carácter de nostre país, y que una comissió de senyors delegats informés al Congrés sobre los anteriors extrems, determinantse, per últim, en la mateixa esmena, la manera de nombrar-se dita comissió»; y acte seguit se llegí una proposició de no hi ha lloch á deliberar sobre dita esmena; pero habent manifestat lo senyor President, que en son concepte aquesta no's dirigia á la totalitat de la proposició de fondo y que podia reservarse pera quant se discutís per articles, quedà aixís acordat.

Altre incident se suscitó, sobre si parlarian primer los qui volian impugnar la proposició de fondo, ó be los qui volian apoyarla, y consultat lo Congrés per la Presidència, acordá per majoria, que comensessen los torns per los que tenian demandada la paraula en contra, de lo que protestà lo senyor Sol, dihent que las qüestions reglamentarias las havia de resoldre la Presidència, puix que del contrari s' posava la minoria al arbitri de la majoria.

Lo senyor Jover (D. Eusebi) consumí lo primer torn en contra de la totalitat de la proposició, manifestant que parlava per compte propi y sens representar á determinadas ideas ó escolas y declarant, queson objectiu era defensar la unitat, pero no la uniformitat del dret. Desarrollá los conceptes de que essent una la personalitat humana, un'habia d' esser lo dret, pero que las formes de costum y llei, ab las quals lo dret se manifestava en son desarrollo, eran diversas y variables com las necessitats socials á que debian son origen, y que habian d' enmotllarse ab la marxa progressiva de las societats, si voljan evitarse cataclismes anàlechs als que, á causa de la falta d' aquella armonia, habian ocorregut en diferents pobles y en distintas èpoques. Sostingué que la codificació venia á satisfacer aquella necessitat, conciliant los elements antitèctics del dret, aduhint com á proba històrica la líneua de conducta que en la formació de Códichs habian seguit Suecia, Dinamarca, Noruega, Alemanya, Italia, Portugal y altres nacions. Ocupantse de la codificació que's projectava realisar, entrá en lo exàmen del dret castellà comparantlo ab lo dret català, per deduir que no hi havia diferencia esencial entre las dues legislacions, tota vegada que una y altre s' trobaven informadas pel dret romà, pel germànic y per las costums, sens negar la existencia de algunas institucions especials degudas á las últimes, y baix aquest concepte, exposà la conveniència de la codificació de tot lo codificable, ó sia, la inclusió en lo Códich general, formant part integrant del mateix, de las institucions

del nostre dret que poguessen ser en ell refundidas y una compilació d' aquelles altres institucions forals que per esser necessària y justa sa conservació, figuresen com apèndice en dit Códich, pero no á manera d' excepció á la regla general, com expressa lo R. D. de 2 de Febrer de 1880, sino per dret propi, dihent que fentse aixís ademés de evitarse l' tenir que recorrer al dret romà y canònic, elements exòtics, y de posar-se en claritat y método, lo que actualment està en confusió y desordre» s' lograrien dos ventatjas, primera evitar los conflictes de dret internacional privat que podrian surgir, y segona posar al nostre dret, que avui dia es un dret mort per un poble viu, en situació de poder esser degudament estudiat y de poder reformar-se al compàs dels adelantos de las ciencias morals y políticas. (Aplausos).

Lo senyor Almeda (D. Joaquim) consumint lo primer torn en pró, després de posar de manifest lo distint significat jurídich que tenian las paraulas compilació, codificació y unificació, s' extengué en varias consideracions filosòfiques pera probar la impossibilitat de la última. Fundà las unas en la naturalesa dels elements esencials que integran lo dret positiu, y considerant á aquest com una derivació del consuetudinari, digué que havia d' atendrer y obeir á las condicions especials dels pobles, á sas evolucions històriques, á sas coneixements, á sa situació geogràfica, y en una paraula, als elements tots que constitueixen la seva manera especial de esser, y que no essent possible identificar aquests elements, condició necessària pera l' unificació del dret, tampoc era possible aquesta. Apoyá las altres en la manera de formar-se las diverses societats políticas partint de la base de que lo que constitueix esencialment la societat general, es la reunio de sers intel·ligents que tendeixen á un fi comú, per medis comuns y presidits per un poder comú, qual acció s' circunscripta dintre determinat territori, y de que dita societat general, ab lo transcurs del temps s' havia anat dividint y subdividint ab altres societats menys extensas, que tenen així mateix un fi propi y una individualitat que existia per las diferencies y desapareixia per las semblans, fet de la naturalesa que, en son concepte, s' oposa també á la unificació del dret. Entrant en lo terreno històrich, observà, que la formació de códichs coincidia ab un estat malaltis dels pobles, puix aqueixos sols parlavan de codificar després de la ocurrencia de fets que habian trastornat sa fisonomia, recordant ab aquest mótiu, que Roma codificà baix lo cadúch imperi de Justinià, y Fransa després de la revolució, ó bé, quant havia sigut necessari subjectar á diferents parts d'un mateix poble y com á conseqüència d' aquest fet, citant per exemple Espanya al fer lo *Fuero-Jurgo* y lo ocurregut modernament en Alemanya.

En aquest estat se sospengué la sessió alguns minuts pera que pogués descansar l' orador.

Reanudant lo senyor Almeda l' seu discurs, digué, que lo Códich habia de comprender tota la vida jurídica d' un poble, ja que del contrari no seria rebut ab agrado y sa imposició sols podria tenir lloch per medi de la forsa, y passant luego á senyalar los principis en que descansa la legislació catalana y los que informan la castellana, del exàmen que feu entre lo que per ellas respectivament se disposa en algunas de las principals institucions del dret civil, com son lo matrimoni en sa relació ab los bens dels cónyuges, dots, donacions *propter nupcias*, etc. y las successions en relació ab la facultat de testar llegitims, y ab las solemnitats internas ó externas dels testamentos, deduhí, que la legislació catalana s' troba inspirada pel principi de llibertat, mentres quel criteri de limitació es lo fonament de la castellana, descansant per lo tant una y altra en principis antitèctics que no permeten la fusió de las dues en un sol motlló. Sostingué que l' dret civil català forma un tot acabat y armònic, sens que pogués considerar-se com elements exòtics lo que tenia del dret romà y del canònic, porque habentse asimilat lo precedent d' aquests ab lo dret foral, habian vingut á formar part del mateix, y trassant á grans rasgos lo quadro de las institucions contingudes en lo nostre dret, desde lo referent á las personas fins á las accions é interdictes, posá de relleu lo complet y lo ordenat del mateix, y terminà dihent, que havia d' acudirse al Gòvern, pera manifestarli l' inconveniència del R. D. de 2 de Febrer de 1880, ja que de cumplirse, sols podria produir un mosàich y una lluya dintre del Códich mateix, y exita á la minoria pera que votés la proposició de fondo. (Generals y llargs aplausos).

Després de rectificar los senyors Janer y Almeda, se aixecà la sessió, senyalantse com á ordre del dia pera la proxima la continuació del debat pendent. Era un quart de vuit.

S. RIBOT.

(Seguirà)

RENY

¡Ey! rebech, si ploras plora,
mes no esquitxes cap més glop
á mos ulls, de fel traydora,
amaràntmels com un xop.

Tan mateix sembla qu' es hora
d' allisar ton darrer grop,
si no hi val la podadora
la destral te galant cop.

Ja 't faré apendre criansa
al llibre de nova usansa
hont l' art de fingir s' acull;
Maldament t' haja d' empendre
y esclafarte; oh mon cor tendre!
entremixt de full y full.

PAU BERTRAN Y BROS.

Febrer de 1879

SAN CUGAT DEL VALLÉS

Wamich nostre que acaba de visitar lo monestir de Sant Cugat nos dona algunas noticias del estat de las obras que en lo mateix s' están practicant, y com sia que als lectors de LA ILUSTRACIÓ CATALANA no 'ls pot desplaure l' coneixement de qualsevol cosa que 's relacione ab la conservació dels monuments històrichs de la nostra terra, dedicarem algunes ratlles á enterarlos de lo que s' está fent pera la restauració d' aquell celebrat edifici.

Era necessari de tota necessitat que 's reparés lo més aviat possible lo cimbori del temple, ja que havia donat de poch temps ha senyals no gaire tranquilisadoras respecte al seu estat de solidesa.

Aixó es lo que ara s' está fent, havent comensat per practicar avans de tot alguns apuntalamens com son lo macisat dels archs que forman lo bras del creuher en la nau dreta del temple. Dirigeixen las obras los intel·ligents arquitectes senyors Rogent y Villar, delegats per la comissió de conservació dels monuments històrichs y artístichs.

Lo govern d' Espanya, segons sembla, ha destinat á tal objecte 25,000 rals, quantitat molt mesquina atesa la importancia de las obras que son indispensables pera la deguda conservació d' aquesta joya del art arquitectónich.

Lo moviment de desplom del edifici va iniciarse per la part primerament construïda, ó sia la nau de la dreta. Segons una suposició vulgar fou degut lo moviment á haverse practicat algunas excavacions en lo terreno hont està assentat lo temple, ab lo fi de cercarhi un tresor amagat. Aixó s' diu per la vila y fins se citan los noms dels autors de tals excavacions. Lo que ha contribuit molt á fer notable l' moviment es la càrrega excessiva que tenian las voltas de las absides de las tres naus y brassos del creuher, qu' es la part en que més se fa notar lo moviment. Aquestas voltas foren terraplenadas, y no 's comprén que aixó tingüés cap més objecte sino lo de poguer fer una sola cuberta en tota la llargada de la iglesia, per 'mor de la dificultat que hi havia de salvar la major alsaria de las tres naus fins al creuher. Així y tot no s' explica aquesta manera de fer, puig degueren construir pilans y archs assentats damunt las voltas. Ab aquest disbarat lo que 's va lograr fou precipitar lo moviment, enterrar la part baixa de la cúpula y privar no poch la claror que per allí havia de rebre l' interior del temple; á més se va privar lo bon efecte que havian de fer los finestrals, en quant á la part de dins, y de part de fora se va donar á la cuberta una uniformitat que està ben lluny de causar la bella impressió que en altre cas hauria pogut produhir la mateixa cuberta.

Lo mateix que 'ns dona las noticias antecedents, se plany de que las parets del claustre estigan emblanquinadas, com se nota generalment en los monumentos de la nostra terra, y no es aixó tan sols, sino que al demunt del emblanquinat s' hi llegeixen á centenars d' inscripcions, algunas de las quals donan una trista mostra del respecte que als monuments tenen los autors d' elles; adhuc los que 's limitan á posar lo seu nom en la paret profanan en certa manera l' edifici pera satisfacer un gust que pot calificarse de ben infantil.

Tornant al objecte d' aquestas ratlles, debém manifestar que veuriem ab gust que 's dediqués á la restauració del històrich monument de Sant Cugat una suma bon xich més important que la que á tal objecte ha destinat lo govern de Madrid; caldria ferho aixíis pera lograr que las obras de reparació d' aquell edifici fossen las que 's necessitan donat lo estat llastimós en que actualment se troba. Massa es cert que en aquesta terra

no s' estila gaire aixó d' procurar la conservació de monuments tan interessants per los recorts històrichs que guardan com per la valua artística de l' obra; en aquest punt no 'ns podrán dir pas que imitén á altres païssos, sino que som originals, tenim fasomia propia, massa per desgracia nostra.

Lo monestir de Sant Cugat del Vallés ha estat objecte d' atenció per part dels artistas y dels que 's dedican al estudi de la nostra historia. Tothom qui en una ó altre forma manifesta son amor á las cosas de la terra; tothom se dol de la ruina del bell monument, y es de témer que haurém de presenciar ben aviat sa completa destrucció, á no venirnos un remey del que per ara no 's veu la mes petita mostra.

L. MERCADER.

TEATRES

Leu vist un d' aquests dies núvols d' hivern, ab aqueix cel tot llis y cendrós capás de fer badar al qui 'l mira? y heu vist de tant en tant obrirshi un esquins y passarhi una ullada de sol que va per un moment á alegrar la terra? Donchs aquest efecte produueix als nostres ulls la temporada teatral qu' atravessem. En mitx de la monotonía general, tenim de tant en tant una revivalla que 'ns posa á tó per uns quants dies. Y sort d' aquexes revivalles, que sinó 'ns hauriam ben aborrit aquest hivern.

Lo Liceu nos doná la *Saffo* y la *Traviata* cantadas no més que regularment, y axó no es lo més aproposit pera atreure l' públich, que ja está cansat de sentir aquelles partitures y sols li vénen de gust quant son objecte de una eccepción molt acabada ó quan algun artista de primera nota les utilisa pera lluhir facultats excepcionals. Los artistes qu' avuy actúan en lo *gran teatre* son tots ells molt apreciables, y algunos n'hi ha que no molts anys enderrera s' havian guanyat la voluntat del nostre públich; pero cada any que passa s' emporta alguna part de joventut, de vigor, y en un artista de cant hi dexa més rastre qu' en cap altre lo pas del temps. Per axó, no dirém que 'l quadro del Liceu sia un conjunt de ruines, pero sí que ses components tenen molt mermades les facultats artísticas que 'ls havian conquistat lo nom de que encara gosan. Potser l' eccepción d' altres óperas fará modificar lo concepte que per les dues citades n' hem format. Tant de bô! ¿Qué més voldriam nosaltres que tenir tota la setmana un alicant que 'ns cridés cap allí! no hauriam de fer com ara qu' hem de passar més de quatre nits sense humor d' anarhi, esperant sols ab verdadera fruició 'ls dies de concert.

Los que dirigeix en aquell teatre 'l caballer doctor Hiller son la notabilitat de la temporada. Lo saber que havia sigut gran amich de Beethoven y qu' aquest lo distingia fins al punt d' encarregarli la direcció de les seves obres, disposta sens dupte en son favor; pero quan un veu aquell home vell y respectable, aquella testa calva coronada de cabells blanch, axecantse sobre una centena de professors joves y vigorosos, atents al més petit de sos moviments; aquella direcció serena sense estremits ni efectes teatrals, aquella obediencia dels instruments á la forsa dels eccepcionals y d' aquest á la voluntat del anciá Doctor; no hi ha sentiment artístich que no 's conmoga, ni mans entre l' públich que no aplaudescan. Nosaltres li agrahim al director no sols la bona eccepción que logra ab l' ajuda dels professors barcelonins, sino la novetat que dona á sos concerts fentos conerer obres que no haviam sentit encara y acostumant al nostre públich á aquesta classe d' espectacles que fins fa poch tan mals resultats havian donat en Barcelona. Lo gust se va generalisant y estém segurs que no es lluny lo dia qu' al costat de nostres teatres lírichs y de declamació poguem tenir y sostener ab bona concurrencia y ab afició verdadera una gran sala de concerts.

Mentre tant en lo Principal s' han animat una mica las funcions al posar en escena l' opereta *Boccaccio*. La música del mestre Suppé, més ó menos inspirada, segons los trossos, es sempre prou ben feta pera sentirla dues y tres y més vegades, sense cansar may; per aixó s' ha repetit y 's repetirà, donant á l' empresa millors resultats qu' altres obres executades anteriorment. De molt li ha servit pera lograrlo l' haver reforsat la companyia ab la senyoreta Prades, qui per sa veu simpática y son bon gust en lo cant, s' ha fet applaudir cada vegada que s' ha presentat en escena. Si 'l quadro s' acabés de reforsar podrian les representacions del Principal veures encara més favorescudes y les operetes sortir á les taules ab una interpretació encara més completa. En nostre concepte seria aquest un sacrifici que l' empresa trovaria compensat de sobres ab lo major favor que l' públich li dispensaria.

Del Romea res de nou se 'n pot dir, si no es parlant del entreteniment qu' últimament s' hi ha estrenat; pero

es tan poca l' importancia que son autor li ha donat y la que té realment, que sols per consignar lo fet de son estreno pot ferse constar son títol en una revista de teatres. *L' as d' oros*, aixís ha batejat lo Sr. Lassarte una comedietà en un acte, escrita en l' espay de poques hores per efecte d' una apostia. Aixó mateix dona á comprendre que l' obra no té pretensions de literaria ni de dramàtica; per aixó, repetim, nos limitem á consignar un estreno sens pendre en compte ses qualitats positives ó negatives.

Y fins un altre dia, que per avuy ja n' hi ha prou.

F. M.

LLIBRES REBUTS

LA CUESTION LANERA, por Pedro Estasen.

Un interessantissim opúscol destinat á fer veure particularment quan injusta va á ser la reforma d' arancels d' Aduanas, demandada ab insistencia per la Associació establecida al efecte, es l' obra de que estém donant compte, digna per tots conceptes de que circulés ab profusió y anés en mans de tothom, perque á tothom interessa, en nostre concepte, la vital qüestió que s' está ventilant.

Posteriorment á la sortida d' aqueix folleto, lo dia 13 del actual, ha tingut lloc en lo teatro Real de Madrid, una altra funció lliure cambista, en que no s' han deixat de sentir altre vegada aquellas veus tan destempladas y baladrieras que tan bé saben posar als pobres fabricants catalans de monopolisadors y egoistas, ab tot allò de civilisació y libertat y progrés á que 'ns tenen tan acostumrats, arribant fins á demanar un nihilisme que acabi ab tot lo que vulga sostenir la producció nacional.

La comèdia dará ls seus resultats. Los Sres. Sert y Casanova, que formularen un vot particular en l' Associació per la reforma d' arancels, ab lo qual està identificada l' industria catalana, y contra quals senyors anava 'l meeting del Teatro Real, han presentat la dimisió y s' en venen cap á Catalunya, seguintlos en sa dimisió tots los catalans, inclús lo Excm. Sr. D. Victor Balaguer, que tan alt lloc hi desempenyava.

Ara que fassin. Catalunya ha de estar alerta contra aqueixa gent que volen arruinarla ab malehidas reformas inspirades ó per una falta de patriotisme incalificable ó per una ignorancia vergonyosa.

Lo folleto del Sr. Estasen, jove ilustrat, qual competencia en aqueixa mena de treballs es ja ben notoria, demostra fins á l'evidència (de qué hi val aqueixa contra la passió y la mala voluntat?) com la ruina de l' industria llanera en cas que passi avant lo de la reforma, per la qual gèneros qu' ara pagan d' entrada fins á 40 pesetas por kilogramo (casimirs de Lahore, teixits per mobles, tricots, edredons ab llanas de cachemira, sajones, etc., etc.) quedarán reduïts á 3 pesetas y mitja per kilo; la ruina serà també per altres províncies y ciutats productoras com Alicant, Burgos, Valencia, Salamanca, Toledo, Zaragoza, etc., etc.

Pobre industria nacional. Quan nostres trevalladors de mar ja sols tenen feyna, no per armar barcos sino per desferlos, quan los fabricants sostenen, ab verdader heroisme, als trevalladors, plens de gènero 'ls magatzems per poca surtida, quan lo corners decau y 'l crèdit 'ns fuig, no cal sino impremeditadas reformas perque 'ns acabin ab lo poch que 'ns queda, en lloc de cercar remey per alsarnos de nostra postració.

Y no 's dongui la culpa al partit qui governa ó al ministeri que regeix: en aquestas qüestions qu' interessant á Catalunya ja fa temps qu' estém veient que tots son uns.

Quedém esperant y ajupintnos, com si forem culpables, á las decisions que dictaran lleys sobre la marina y l' industria dadas per una gent que potser no han vist mai mar ni fàbricas.

La *Cuestión lanera*, que ara més que may convindria 's facilités al poble, aixís com lo de *La escala alcohólica*, del eminent proteccionista Sr. Ferrer y Vidal, de que 'ns ocuparem, es un altra crit de protesta contra la iniciativa reforma ab que se 'ns amenassa.

Es un follet imprès en casa de 'ls successors de Ramírez y C. en Barcelona, ben escrit, en 42 planas.

COMPOSICIONS PREMIADAS EN LO SEGON CERTAMÈN LITERARI DE *El Eco de Badalona*.

Lo quadern publicat ab aqueix títol conté l' acta de la festa del certamen de Badalona del any passat seguida de tots los treballs premiats.

Per lo que los certamens de pobles acostuman produhir, ben passadora es la cullita del dit certamen si be la major part de poesías 's ressenten de la precipitació ó poch mirament ab que 'ls autors acostuman concurrir á aquellas festas. Entre 'ls treballs en prosa es

ben digne d'estima per los badalonins, lo del mala-
guanyat reverent don Jaume Solà y Seriol.

Digne es d'encomi tambe l'activitat y entusiasme
demonstrats per lo senyor F. Planas, promotor dels cer-
támens de Badalona y que's desviu pel bon nom de sa
població.

Lo referit quadern, imprés en casa del senyor Planas,
Creu 45, Badalona, consta de 72 planas. No deixa de
criar l'atenció en ell que sent tot escrit en català (si
se'n treu una sola Memòria premiada) los epígrafes de las
composicions sigan en castellà.

Lo RAT PENAT, calendari lle-
mosi per l'any 1881, compost
per Joseph M. Puig Torralva.

Per tenir que ausentarse de
Valencia 'l senyor don Constanç Llombart, que durant sis
anys ha vingut publicant en
aquella hermosa ciutat lò calen-
dari de que fem mérit, se'n ha
encarregat enguany lo no mé-
nos entusiasta escriptor don Jo-
seph Maria Puig y Torralva.

Forma un aplech de treballs
en vers y en prosa, deguts als
autors més coneguts de nostre
renaixement, distingintse entre
aquells los de las senyoras Mon-
serdà, Garcia Bravo, Bell-lloch,
y dels senyors Millás, Pasqual,
Iranzo, Trigo, Aguiló, Ubach,
Rodriguez, Guzman, Ferrer y
Bigné, Boix, Llorente y alguns
altres publicats, y entre aquestos
los dels senyors Bodria, Llom-
bart, Company, Orga y Oller.

Felicitem per sa publicació al
Sr. Puig Torralva, desitjantli
que per molts anys puga conti-
nuarla.

Lo Rat Penat té 176 planas
y está imprés en la estampa de
Joseph Maria Blesa, carrer de
Baix, número 16, Valencia.

BELLAS ARTS

Sis artistes han exposat sos
treballs en lo concor-
regut establecimiento del senyor
Parés la últimament finida set-
mana: los senyors Reynés, Llo-
vera, Mas, Vallmitjana (don
Venanci), Campeny y Clarassó.

Lo primer d'ells hi té un
quadro que representa una plas-
sa, en dia d'ivern y plujós (y
qual plassa podria molt ben
esser de Paris). En aquest tre-
vall, hi trobém bastant just lo
cel, ménos en los punts més
lluminosos, que 'ls creyem ex-
agerats; molt bona perspectiva;
y molt be de color, sobre tot lo
terreno. No podém dir lo mateix
respecte á las figures, puig los
hi falta vida y mohiment, y's
presentan d'un modo que no

deixan venir en coneixement de si están caminant ó
paradas, com per exemple las dues senyoretas junt ab
las quals hi vár un gos que se 'l veu realment parat
del tot mentres que aquelles se presentan ab actitud
duptosa. Potser preferiríam veurerlas no tan acaba-
das, que en cert modo las fa un xich pesadas, y que
en cambi tinguesen un poch més de vida y més dis-
tinció. Los arbres de vora 'l monument que hi figura,
los veyém, permé!nnos la expressió, molt afarigolats.

Del senyor Llovera hi ha exposat en la mentada
Exposició-Parés, un retrato de noyeta, quasi tamany
natural. Està bé de mohiment, ben presa l'actitud y
destaca sobre un fondo que l'entona. Encar que supo-
sém que se sembla al original, y de que 'ns fem també
cárrech de las mil exigencias que hi ha al fer aquesta
mena de treballs, creyém que l'autor no pendrá á mal
si li dihem que al executarlos, procuri sempre, y sobre
tot en la fesomía, pintarlos de primera intenció, y de
aquesta manera l'hi resultarà més frescura de tons y més
unitat en l'obra. De totas ma-
neras, nos ha agradat y 'ns fa
més l'efecte d'un quadro que
d'un retrato.

Los dos quadros del senyor
Mas, que hi figurau, y que de-
huen ser pintats á Venecia, son
dos tipos d'una noya menestrala
l' un y d'una venedora de ver-
duras l' altre. Tan aquell com
aquest, los veyém més bocetos
que altra cosa, si be 'l segon té
més estudiats los detalls, com
son las verduras, pintadas ab
gran naturalitat.

La menestrala es freda de tons,
y extranyém no veurer en sa
cara la més petita sombra que
ha de produhirli 'l mocador
que li volta. No compreném
tampoch com representa als
coloms que hi ha extesos per
terra, de tamany tan petit, y
que potser fassi aixó lo que,
á pesar de haverloshi en gros
número, se pugui confondre,
ó més ben dit, fassin l'efecte
no més d'un detall del terreno.
Á la vista de aquests dos qua-
dros, creyém que l'autor, al
ferlos, no haurá tingut altre
pensament que deixar dos bo-
cetos, petits estudis de llum sens
preocuparse gayre del dibuix.

Dels tres restants artistas, ó
sigan los senyors Vallmitjana,
Campeny y Clarassó, hi han
exposades tres esculturas. La
del primer es un retrato, en
terra cuya, d'un acudalat ban-
quer de Barcelona, modelat ab
gran mestria com tots los tre-
balls de tan distingit artista, y
plé de richs detalls. A pesar de
aixó, hem de confessar que 'i
que 'ns ocupa, no es pas dels
millors entre 'ls molts que 'l
mateix autor ha produhit.

La del senyor Campeny es
un grup que, si bé conté algu-
na petita desproporción, en cambi
's veu apuntat ab gran soltura.

Y la del últim, un busto que
's fa recomenable per sa bona
modelació y ab qual obra ha
probat lo senyor Clarassó que
vé estudiant ab afany y profit
lo difícil art de Miquel Angel.

FREDERICH PRIETO.

ANSIOSA ESPERA

BARCELONA — CASAS RECOMANABLES — BARCELONA

Olivella Germ. y Cuspinera
Successors de Bach

Especialitat en bronzos, marbres, fayences,
porcellanas, objectes japonesos y xinos, vanos, etc.
37, Fernando y Avinyó, 5

FERNANDO RUS
San Pau, 10

MAGATZEM DE DROGAS
Onich dipòsit en Espanya de Paper-Aluminat

CARLOS BLOSS
Magatzem de maquinaria
y de quants articles se refereixen á
Imprenta, Litografia y Encuadernació
Plaça Bon Succés, 3

PASSAMANERIA

NOVETAT EN ARTICLES

Francisco Cantarell

Jaume I, n.º 14

GRAN SOMBREERÍA

Rambla del Mitj, 8

BARTOMEU PUIG

FRANCISCO PLANAS

MARMOLISTA

Rambla Santa Mònica, n.º 14

H. VIGO

MAGATZEM DE MOBLES

DE VIENA

36, Carrer de Pelayo, 36

16, Boqueria, 16

GRAN CAMISERIA

Solanas y Pons

ALTA NOVETAT

EN ARTICLES PERA SENYORA

DUARRY Y COMP.

16, Carrer de Fernando, 16

ISIDRO BAGES

Gran Taller de Litografia

17, San Pau, 17

Francisco Vidal

OBJECTES ARTÍSTICHS

ANTICHS Y MODERNS

Passatje del Crédit, núm. 3

Nuevo Noé

JOSEPH GUILERA

Servei Esmerat

Plaça de S. Sebastià (Encants)

Reservats los drets de reproducció artística y literaria || TIPOGRAFÍA DE E. ULLASTRES. RONDA DE LA UNIVERSIDAD, 96. || S'envien números de mostra fora de Barcelona